

סיכומי הדף היומי

ת"ר ושיננתם שיהיו דברי תורה **מחודדים** בפיך (קידושין ל')

לעילוי נשמת אבי מורי הר"ר צבי בן ר' אברהם גאסט ז"ל נלב"ע י"ט תשרי תשס"ד לפ"ק ת.נ.צ.ב.ה.
לעילוי נשמת אחי הר"ר משה בן ר' צבי גאסט ז"ל נלב"ע ל"ג בעומר תשס"ז לפ"ק ת.נ.צ.ב.ה.

מערכת: 073-249-0403 | sikumhadaf@bezeqint.net

לשמיעת הסיכומים: 0799-379-634

נא להתפלל לרפואת פינחס בן פיגא מרים

שבת קודש פרשת קדושים - כ"ט ניסן תשע"ז

דף נ"ז ע"א

עגלה ערופה אסורה בהנאה - דכתיב בה 'כפרה' כקדשים, וקדשים אסורים בהנאה, וירידתה לנחל איתן אוסרתה בהנאה.

ציפורי מצורע אסורים בהנאה - שכמו מכשיר דמצורע בפנים דהיינו אשם מצורע דינו כשאר מכפר בפנים דהיינו כשאר אשמות, כך מכשיר בחוץ דהיינו ציפורי מצורע דינם כשאר מכפר בחוץ דהיינו עגלה ערופה דאסור בהנאה.

התחלת שעת איסור הנאה דציפורי מצורע, לרבי יוחנן היינו משעת שחיטה, לר"ל משעת לקיחה נאסרות שתיהן דילפינן מעגלה ערופה דנאסרה מחיים, ומשישלח המושלחת היא מותרת, והש"ס תלה פלוגתתם במחלוקות תנאים.

'כל צפור טהורה תאכלו' - לרבות צפור המשולחת, וזה אשר לא תאכלו לרבות השחוטה, אע"ג דלר"ל כבר אסורה משעת לקיחה, משום דס"ד דשחיטה מתרת כקדשים.

שחטה ונמצאת טריפה - יקח זוג לשניה והראשונה מותרת בהנאה, לרבי יוחנן דנמצאת טריפה על ידי שחיטתה, לר"ל דנמצאת טריפה במעיה דלא חל עליה איסור בשעת קיחה.

שחטה שלא באזוב, עץ ארז, שני תולעת - לרבי יעקב הואיל והוקצה למצותה אסורה דשחיטה שאינה ראויה שמה שחיטה, לר"ש הואיל ונשחטה שלא כמצותה מותרת דשחיטה שאינה ראויה לא שמה שחיטה.

וזה אשר לא תאכלו - לרבות שחוטה, ולא אמרינן לרבות המשולחת - לרשב"י דלא מצינו רוב בעלי חיים שאסורים, לדבי רבי ישמעאל דכתיב 'ושלח את הציפור החיה על פני השדה' ודרשינן כשדה המותרת, לרבא דסברא דלא אמרה תורה שלח שתהא למכשול עון אם ילכדנה אדם ויאכלנה.

דף נ"ז ע"ב

ושלח על פני השדה' שלא יעמוד ביפו ויזרקנה לים, בגבת ויזרקנה למדבר ושלא יעמוד חוץ לעיר ויזרקנה בתוך העיר אלא עומד בעיר ויזרקנה חוץ לחומה?

שער נזיר אסור בהנאה - דכתיב 'קדש יהיה גדל פרע שער ראשו' גידולו יהיה קדש, אבל אין דמיו תופס קדושתו ויוצא לחולין דלא כתוב קודש אלא קדוש.

פטר חמור לפני עריפה - לרבי יהודה אסור בהנאה לר"ש מותר, לאחר עריפה לדברי הכל אסור דילפינן איסורו מעגלה

סיכומי התוספות

א. מרש"י משמע רק השחוטה לתוס' גם המושלחת עד השילוח.
ב. אבל בשעת טהרת המצורע היה חוץ לעיר, ושמא אחר הזאה הכניסוהו לתוך

בשורה משמחת

לבני תורה בכלל וללומדי דף היומי בפרט לקראת הלימוד במסכת בבא קמא במסגרת דף היומי

בעזה"ת יצא לאור ספר

אסוקי שמעתתא על מסכת בבא קמא

המסכם מסקנות הסוגיות המסובכות בשלשה פרקים הראשונים על פי הראשונים והאחרונים והפוסקים והבנתם בביאור הסוגיות עם שאלות שאלות אקטואליות

המעונינים בספר במחיר הקרן נא להשאיר שם וטלפון במערכת סיכומי דף היומי 073-2490403

ערופה.

בשר בחלב - לתנא דבי רבי ישמעאל אסור בהנאה דכתוב ג' פעמים 'לא תבשל גדי בחלב אמו', א' לאיסור אכילה וא' לאיסור הנאה וא' לאיסור בישול, לר"ש בן יהודה מותר דכתיב באיסורו 'כי עם קדוש אתה לה' אלוקיך' וילפינן מטריפה דכתיב 'ואנשי קודש תהיון לי' וטריפה מותר בהנאה.

חולין שנשחטו בעזרה אסורין בהנאה - לר"מ משום דמה שלי בשלך אסור בהנאה דלא הותר איסור הנאה שנאסר בה מחיים אף שלך בשלי אסור בהנאה אבל שלך בשלי אין עונשו בכרת כשלי בשלך דעושו כרת, לאביי איסור חולין בעזרה נלמד ממה דכתיב 'כי ירחק ממך המקום וזבחת' דיזבח בריחוק מקום ולא במקום קרוב, וס"ד רק תמימים דראויה להקרבה לכן כתיב ג' פעמים בשחיטת שלמים דישחטנו לפני אהל מועד פרט לחולין שנשחטו בעזרה דגם בעלי מומין, וגם חיה, וגם עופות, ואסור בהנאה דכתיב בטריפה 'לכלב תשליכון אותו', אותו מותר בהנאה ולא חולין בעזרה.

יום ראשון פרשת אמור - ל' ניסן תשע"ו

דף נ"ח ע"א

המקדש בחולין שנשחטו בעזרה אינה מקודשת, גם לר"ש מדאמר דחולין שנשחטו בעזרה ישרפו אפילו חיה, ואילו איסורו דרבנן לא היו גוזרין כולי האי, שחטו והיא טריפה לחכמים אסור בהנאה ולר"ש מותר דסובר שחיטה שאינה ראויה לאכילה לא שמייה שחיטה.

המקדש באיסורי הנאה דרבנן, לר"ש אינה מקודשת לר"ת מקודשת.¹

מכר איסורי הנאה וקידש בדמיהן מקודשת, משום דדווקא חילופי עבודה זרה אסורים מקרא ד'והיית חרם כמוהו', ושביעית דכתיב 'יובל היא קודש תהיה לכם' כקודש דתופס דמיה, והוי שני כתובים הבאים כאחד ואין מלמדין מהם לכל התורה, ולמ"ד דשני כתובים הבאים כאחד מלמדין דהתורה מיעטה דדווקא שם חילופיהן אסורים.

פירות שביעית תופסת דמיה ואין הפירות יוצאות לחולין דכתיב 'קודש תהיה לכם' בהוייתה תהא, דאם לקח בשר בפירות שביעית אלו ואלו מתבערין בשביעית, ואם לקח דגים בהבשר יצאו בשר מקדושת שביעית ונכנס דגים תחתיו, דאחרון אחרון נתפס ופרי עצמו אסור.

המקדש בדבר שאין בו אלא טובת הנאה שבידו לתתם לכל מי שירצה, לעולא אינה מקודשת דאינו ממון לקדש בו אשה, לרב הונא מקודשת דהוי ממון.

תנן המקדש בתרומות ובמעשרות ובמתנות כהונה דזרוע ולחיים וקובה ומי ואפר חטאת הרי זו מקודשת ואפילו הוא ישראל, לרב הונא דקידשה בטובת הנאה, לעולא כגון שנפלו לו טבלים מבית אבי אמו כהן למ"ד מתנות שלא הורמו כמי שהורמו שזכה סבו בהתרומה שבה.

דף נ"ח ע"ב

הגונב טבלו של חברו, לרבי משלם לו כל דמיו אף דמי התרומה ומעשר שבו, לרבי יוסי בר יהודה אינו משלם אלא

דמי חולין שבו, למ"ד טובת הנאה אינו ממון מיירי בטבלים שנפלו לו בירושה מסבו כהן ונחלקו אם מתנות שלא הורמו כהורמו וזכה בחלק של תרומה ומעשר או כמי שלא הורמו, או דלכו"ע כהורמו ומיירי שגדלו בארצו ונחלקו אם הבעלים היו יכולים לפטור כל הכרי מתרומה בחטה אחת וממילא כל הטבל שלו חוץ מחטה אחת, או דלכו"ע אין בעה"ב פוטר בחטה אחת ולרבי קנסוהו לגנב, או דלכו"ע בעה"ב פוטר בחטה אחת ולרבי יוסי בר יהודה קנסוהו לבעה"ב משום ששהה טבלו מלתרמו.

המקדש אשה בהנאת הבאת אפר פרה ממקום למקום ובשכר מילוי המים הרי זו מקודשת דהתורה לא הטיל עליו מצוה זו ומותר ליקח עליה שכר, אבל בהנאת הזאה ומילוי המים אינה מקודשת דמצוה היא ואסור לקחת עליה שכר.

הזאה ומילוי המים אינה מקודשת דמצוה היא ואסור לקחת עליה שכר.

פרק האומר

האומר לחבירו קדש לי אשה פלונית וקדשה לעצמו מה שעשה עשוי.

הרי את מקודשת לי לאחר ל' יום וקידשה אחר בתוך ל' מקודשת לשני, ואם השני כהן והיא בת ישראל תאכל בתרומה.

הרי את מקודשת מעכשיו ולאחר ל' יום ובא אחר וקידשה בתוך ל' מקודשת לשניהם ואסורה לשניהם, בת כהן לישראל ובת ישראל לכהן לא תאכל בתרומה.

יום שני פרשת אמור - א' אייר תשע"ו

דף נ"ט

זה דקתני במתניתין האומר לחבירו צא וקדש לי אשה פלונית ולא קתני האומר לשלוחו, משום דאפילו אם לא עשאו לילך לשם לקדשה לו אלא אם יזדמן לשם יקדשה לו ולא סמך דעתו עליו אעפ"כ אם קידשה לעצמו נהג מנהג רמאות.

זה דקתני האומר לשלוחו צא וקדש לי אשה פלונית במקום פלוני וקידשה במקום אחר דאינה מקודשת ולא קתני האומר לחבירו, דלאו דווקא באומר לחבירו כך דאינה מקודשת כיון דהולך בין כך לאותו מקום דלא טרח לילך בשבילו ולא סמך דעתו שיקדשה במקום אחר, אלא גם בשלוחו הטורח הולך בשבילו.

שליח שהלך לקדש אשה או לקנות שדה למשלחו ולא רצו ליתן למשלחו אלא לו יש לו להודיע למשלחו לפני שקונה לעצמו כדי להוציא עצמו ממנהג רמאות, ואם חושש שעד שיודיע לו יקנהו אחר אין צריך להודיע.

רב גידל היה מחזר אחר קרקע לזכותה מן ההפקר או שיתננה לו בעל הבית, רבי אבא לא ידע מזה וקנאו, כשנודע לו לא רצה למוכרו לרב גידל דזו הייתה הקרקע הראשונה שקנה ואינו סימן טוב למוכרה, ורצה ליתנו לו במתנה דלא רצה להשתמש בה משום דרב גידל הפך בה, ורב גידל לא רצה לקבלו דשונא מתנות יחיה, והקרקע היה הפקר לתלמידים.

עני המהפך חררה לזכותו מן ההפקר או שיתננה לו הבעל הבית במתנה ובא אחר ונטלה הימנו נקרא רשע שיוורד לחיי

סיכומי התוספות

העיר ושלוחו חוץ לעיר.

ג. ובחמץ דרבנן בשעות דאורייתא אינה מקודשת.

ד. ואפילו אם השליח אמר לה שהוא שלוחו של פלוני לקדשה לו ואמר ה"א מקודשת לי וידעה אלא שנהג בו מנהג רמאות דקידשה לעצמו.

חבירו".

הרי את מקודשת לאחר ל' יום מקודשת ביום הל' אע"פ שנתאכלו המעות כיון דניתנו לקידושין ואינו כמלוה דלא נתנה הוצאה אלא ע"מ שתתקדש בו.

הרי את מקודשת לאחר ל' יום וחזרה בה בתוך ל', ללישנא קמא דרבי יוחנן חוזרת דאתי דיבור ומבטל דיבור, לר"ל אינה חוזרת דנתנית מעות לידי אשה כמעשה ולא אתי דיבור ומבטל מעשה, והלכה כרבי יוחנן.

שלחה שליח לקבל קידושיה ובטלו, לרבי יוחנן חוזרת דאתי דיבור ומבטל דיבור, לר"ל לא אתי דיבור ומבטל דיבור.

האומר לשלוחו צא ותרומם וחזר ובטלו מלהיות שלוחו, אם עד שלא תרם ביטל אין תרומתו תרומה, ללישנא בתרא דר"ל דלא אתי דיבור ומבטל דיבור מיירי שקדם הבעלים ותרם לפני השליח.

השולח גט לאשתו והגיע בשליח או שלח אחריו שליח ואמר לו גט שנתתי לך בטל הוא הרי זה בטל, לרב ששת אינו חוזר ומגרש בו, לרב נחמן חוזר ומגרש בו דנתבטל השליחות ולא הגט.

כל כלי שחישוב שלא לגמרו אלא להניחו כמו שהוא, מחשבה זו היא גמר מלאכתן לענין קבלת טומאה, ואין עולין מידי קבלת טומאה אלא ע"י שינוי מעשה, ואין מחשבה מוציאה מידי מחשבה גם לרבי יוחנן, דרחמא קרייא מחשבה דקבלת טומאה כמעשה.

הרי זה גיטך מהיום ולאחר מיתה ומת, לחכמים הוי ספק גט דספק אם הוא לשון תנאי מהיום אם ימות אח"כ או הוי לשון חזרה, לרבי מגורשת דהוי לשון תנאי.

הרי את מקודשת מעכשיו ולאחר ל' יום ובא אחר וקידשה בתוך ל' יום, לרב מקודשת ואינה מקודשת לשניהם לעולם דפסק כחכמים, לשמואל לאחר ל' מקודשת לראשון דלשון מעכשיו ולאחר ל' הוא לשון תנאי.

יום שלישי פרשת אמור - ב' אייר תשע"ז

דף ס' ע"א

הרי את מקודשת לי מהיום ולאחר ל' יום, לאבי אליבא רב דהוי ספק לשון תנאי וספק חזרה אם אמר הראשון מעכשיו ולאחר ל' ובא שני ואמר מעכשיו ולאחר כ' ובא שלישי ואמר מעכשיו ולאחר ל' צריכה גט מראשון ואחרון ולא מהאמצעי דאם הוא לשון תנאי מקודשת לראשון ואם הוא חזרה מקודשת לאחרון, לרבי יוחנן אפילו ק' תופסין בה ולא מכח ספק אלא כל אחד שייך מקום זמן פנוי לתפיסת קידושין של השני.

הרי זה גיטך מהיום ולאחר מיתה דלרבי יוחנן הוי שיעור ומת חולצת ולא מתיבמת אע"ג דכל ששיור בגט אינו כריתות כלל, לרבא משום דמה ששייר גט גמרתו מיתה, לאביי גזירה משום האומר מהיום אם מתי דהוי תנאי, וגם אם יבמה אין בכך כלום דמדאורייתא אינה מגורשת משום דהוי גט שיש בה שיור, ולא גזרינן מהיום אם מתי דצריכה חליצה גזירה משום מהיום ולאחר מיתה דאם חייב בחליצה יבא ליבמה.

האומר לאשה הרי את מקודת לי על מנת שאתן לך מאתיים זוז, לרב הונא מקודשת מעכשיו ויתן לכשירצה, לרב יהודה מקודשת לכשיתן, דסובר כרבנן דהאומר על מנת לאו

כאומר מעכשיו, ולרבי כל האומר על מנת כאומר מעכשיו, ונפק"מ בין ר"ה לרב יהודה אם קיבלה קידושין מאחר לפני שנתן המעות.

האומר לאשה הרי זה גיטך על מנת שתתני לי מאתיים זוז, לרב הונא מגורשת מעכשיו ויתן, ולא תנשא לאחר עד שתתן שמא לא יתקיים התנאי, לרב יהודה מגורשת לכשתתן, ונפק"מ אם נתקדש או אבד הגט לפני שנתן המעות.

דף ס' ע"ב

הרי זה גיטך ע"מ שתתני לי מאתיים זוז ומת, לפי רבי דהאומר על מנת כאומר מעכשיו אם אמר ע"מ שתתני לי או ליורשי הוי גט למפרע, ואם אמר ע"מ שתתני לי לת"ק זקוקה ליבם דאע"ג דהוא לשון תנאי משום דאמר לי והיינו ולא ליורשי, לרשב"ג נותנת לאחיו או לאביו או לאחד מן הקרובים דלי וליורשי קאמר.

כל האומר על מנת אם אתן או תתן וכדומה, לרב יהודה לחכמים לאו כאומר מעכשיו דמי ולרבי כאומר על מעכשיו וחל למפרע, לרבי יוחנן לכו"ע כאומר מעכשיו, ופליגי באומר מהיום ולאחר מיתה דלחכמים הוי ספק תנאי ספק חזרה, לרבי הוי תנאי.

על מנת שאתן לך מכאן ועל ל' יום נתן לה בתוך ל' מקודשת ואם לאו אינה מקודשת, ולא אמרינן דלעולם לא קפדה שיתן לה עד ל' יום ולזריזות בעלמא אמר כן.

על מנת שיש לי מאתיים זוז, אם יש עדים שיש לו הרי היא מקודשת ודאי, ואם בא אחד וקידשה אינה מקודשת לשני, ואם אין יודעים שיש לו חיישינן שמא יש לו ומקודשת לראשון מספק.

על מנת שאראך מאתיים זוז, נתכוון להראות משלו, לפיכך אם הראה על השולחן שלפניו והוא שלוחני ואינם שלו אינה מקודשת אפילו אם היו מושקעים בעיסקא למחצית שטר.

על מנת שיש לי בית כור עפר, אם יש עדים שיש לו מקודשת ודאי, אם אין עדים שיש לו מקודשת מספק, אע"ג דמי שיש לו קרקע יש לו קול ולזה אין קול.

על מנת שיש לי בית כור עפר במקום פלוני, יש לו שם מקודשת אין לו שם אע"פ שיש לו במקום אחר אינה מקודשת ולא אמרינן סוף סוף יש לו ומאי נפק"מ דמה שאין לו במקום פלוני הלא מביא תבואה משדה שבמקום אחר, ע"מ שאראך בית כור עפר אם הראה משלו מקודשת, אם לא אינה מקודשת אע"פ שהוא אריס בשדה.

יום רביעי פרשת אמור - ג' אייר תשע"ז

דף ס"א ע"א

המקדיש שדהו בשעה שהיובל נוהג פודה כל שטח הראוי לזריעת חומר שעורים חמישים שקל כסף, גם אם הקדיש פחות מכך נותן כפי שיעור זה, הקדיש שדה בת זרע חומר שעורים והיו בה נקעים עמוקים עשרה טפחים או סלעים גבוהים עשרה טפחים מלאים מים כיון דאין ראוי לזריעה אין נפדים אלא בשווייה.

האומר לחבירו בית כור עפר אני מוכר לך והיו שם נקעים עמוקים עשרה טפחים או סלעים גבוהים עשרה טפחים אין נמדידים עמה אפילו אינם מלאים מים, לפי שאין אדם רוצה שיתן מעותיו בשדה אחת ויראה לו כשנים ושלשה מקומות,

סיכומי התוספות

ה. לר"ת בהפקר אין איסור שאם לא זכה בזאת לא ימצא אחרת, והאיסור הוא כשרוצה העני להרויח בשכירות או לקנות איזה דבר כיון שאפשר לקנות במקום אחר,

ואינו דומה למקדיש דווקא אם הנקעים מלאים מים אז אין נמדדים עמה.

המקדש אשה על מנת שיש לו בית כור עפר והיו שם נקעים וסלעים 'טפחים ואינן מלאים מים הרי היא מקודשת וכדין הקדש דכל זמן שאינן מלאים מים הרי הוא בכלל השדה, דאמר לה אני אטריח ואזרע ואביא תבואה.

תנאי שאינו כפול - לר"מ התנאי בטל והמעשה קיים, ולא אמרינן בכלל הן אתה שומע לאו דכתיב בתנאי דבני גד וראובן 'ואם לא יעברו חלוצים ונאחזו בתוככם בארץ כנען', ואין צריך הפסוק דאם לא יעברו לא יפסידו חלקם בארץ כנען דאם כן דיי אם היה כתוב ונאחזו בתוככם, לרבי חנינא בן גמליאל אין צריך לכפול התנאי דמכלל הן אתה שומע לאו, ואין ראייה מקרא דנאחזו בתוככם דאם לא היה כתוב בארץ כנען ס"ד דנאחזו בתוככם היינו שיטלו חלקם בארץ גלעד שסייעו לכבשה ולא בארץ כנען.

דף ס"א ע"ב

'אם תטיב שאת ואם לאו לפתח חטאת רובץ' - לרבי חנינא בן גמליאל דאמרינן מכלל הן אתה שומע לאו דס"ד דאם לא תטיב לא יקבל שכר ולא עונש.

'אז תנקה מאלתי כי תבוא אל משפחתי ואם לא יתנו לך והיית נקי מאלתי' - לרבי חנינא בן גמליאל דאמרינן מכלל הן אתה שומע לאו דס"ד דאם משפחתה רוצים והאשה אינה רוצים והאשה רוצה שיביאה בטל כרחם.

'אם לא תאבה האשה ונקתי משבועתי' - לרבי חנינא בן גמליאל דאמרינן מכלל הן אתה שומע לאו, דס"ד דאם משפחתה רוצים והאשה אינה רוצה שיביאה בעל כרחה.

'אם בחקתי תלכו ואם בחקתי תמאסו' - לרבי חנינא בן גמליאל דאמרינן מכלל הן אתה שומע לאו, דס"ד דאם בחקתי תלכו ברכה ואם לאו לא ברכה ולא קללה.

'אם תאבו ושמעתם טוב הארץ תאכלו ואם תמאנו ומריתם חרב תאכלו' - לרבי חנינא בן גמליאל דאמרינן מכלל הן אתה שומע לאו, דס"ד דאם תמאנו לא טוב ולא רעה.

מה שכתוב 'חרב תאכלו' דמשמע דאכלתם תהא חרב דהיינו שיאכלו מלח גס ופת שעורים קשה ובצל שהוא כאכילת חרב.

יום המישי פרשת אמור - ד' אייר תשע"ז

דף ס"ב ע"א

'אם לא שכב איש אותך ואם לא שטית טומאה תחת אישך הנקי' ולא כתוב אחר כך דאם שכב לא הנקי, לרבי חנינא בן גמליאל משום דלא אמרינן מכלל לאו אתה שומע הן' ומה שכתוב הנקי בלי יוד דדרשינן ליה מלשון חנקי וקאי גם על פסוק שלאחריה 'ואת כי שטית' לומר דלא רק שהיא איסור אלא יש גם עונש, ולר"מ דורשינן חנקי על פסוק שלאחריה משום דלא אמרינן מכלל לאו אתה שומע הן.

'הוא יתחטא בו ביום השלישי וביום השביעי יטהר' - לרבי חנינא בן גמליאל דאמרינן מכלל הן אתה שומע לאו בעינן המשך הקרא 'ואם לא יתחטא ביום השלישי וביום השביעי לא יטהר' דס"ד דהגם דמצות הזאה הוא ביום השלישי ושביעי אבל אין מעכב אלא אחד מהן.

'וזהה הטהור על הטמא ביום השלישי וביום השביעי', דס"ד דדווקא אם הזה ביום שלישי וששי דמיפט ימי טהרה לא מהני אבל אם היזה ביום השמיני דהרחיק ימי הזאה מיום מגע בטומאה טהור, קמ"ל דדווקא ביום שלישי ושביעי.

'וחטאו ביום השביעי' מיותר לדרוש דגם לתרומה בעינן הזאת שלישי ושביעי.

המקדש את האשה ואמר כסבור הייתי שהיא כהנת והרי היא לוייה, לוייה והיא כהנת, עניה והיא עשירה, עשירה והיא עניה הרי זו מקודשת שהיא לא הטעתו אלא הוא הטעה את עצמו.

האומר הרי את מקודשת לי לאחר שאתגיר, לאחר שתגירי, לאחר שאשתחרר, לאחר שתשתחררי, לאחר שימות בעליך, לאחר שתמות אחותיך, לאחר שיחלוץ ליך יבמיך אינה מקודשת, דהדברים לא באו לעולם דאין בידו לקדשה עכשיו, וגם גירות אינו בידו דצריך ג' שיזקקו לו לגיירו.

אין תורמין מן התלוש על המחובר, דכל זמן שהוא מחובר אינו חייב בתרומה, ואם אמר פירות ערוגה זו תלושים יהיו תרומה על פירות ערוגה זו מחוברים לכשיתלשו, או פירות ערוגה זו מחוברים יהיו תרומה על פירות זו תלושים לכשיתלשו ונתלשו הוי תרומה למפרע כיון דבידו הוא לאו כמחוסר מעשה ואין בו חסרון דלא בא לעולם.

דף ס"ב ע"ב

הנותן פרוטה לשפחתו ואמר הרי את מקודשת לי לאחר שאשתחרר אינה מקודשת אע"פ שבידו לשחררה כיון דמעיקרא היא כבהמה ואח"כ יש לה דעת אחרת כמחוסר מעשה הוא.

הנותן פרוטה לאשתו ואמר לה הרי את מקודשת לי לאחר שאגרשיך אינה מקודשת דאינו בידו לקדשה אם יגרשה שמא לא תתרצה אז.

הנותן שתי פרוטות לאשה ואמר: תתקדשי באחת היום ובפרוטה השניה לאחר שאגרשיך - ספק קידושין, דשמא מיגו דחל קידושי הראשונה עכשיו חל גם קידושין השני.

פירות ערוגה זו תלושין יהיו תרומה על פירות ערוגה זו מחוברת לכשיביאו שלישי ויתלשו, או מחוברת על תלושה, לרבי אליעזר בן יעקב דבריו קיימין אע"פ דאינו בידו דסבר אדם מקדיש ומקנה דבר שלא בא לעולם, לרבה דווקא בשחת דראוי לקצור להאכיל לבהמה דניכר וחיוב, לרבי יוסף אפילו הם עדיים רכים, ללישנא בתרא לרבה אם השחת הוא בשדה שצריכים להשקותה כמי שלא בא לעולם.

האומר לחבירו אם ילדה אשתך נקבה מקודשת לי, לרבי חנינא אם היא מעוברת דבריו קיימין כיון שבאו לעולם במקצת, לרבה היינו רק אם הוכר עוברת כדרך דסובר דאינו יכול לתרום תבואה עד שיהו שחת, וללישנא קמא דרב יוסף גם אם לא הוכר.

יום שישי פרשת אמור - ה' אייר תשע"ז

דף ס"ג ע"א

שיטות התנאים הסוברים דאדם מקנה דבר שלא בא לעולם:
רבי אליעזר בן יעקב - הסובר דיכול לתרום על פירות שאינן

סיכומי התוספות

ומרחיקין מן הדג שהדייג עוסק בצידתו משום דיורד לחייו, ל"מ משום דפירש מצודתו תחלה הוה כגוזלו.
1. לרש"י לכו"ע בעינן תנאי קודם למעשה והן קודם ללאו, לתוס' פליגי גם בזה.

תלושים לכשיביאו שלישי ויתלשו.

רבי - שמפרש הפסוק ד'לא תסגיר עבד אל אדוניו' דמיירי בלוקח עבד על מנת לשחררו וכתב לו לכשאקחך הרי עצמך קנוי לך מעכשיו דאין הלוקח רשאי להשתעבד בו, אע"פ דבשעה שכתב לו השטר השחרור זכה בדבר שלא בא לעולם.¹

רבי מאיר - הסובר דהאומר לאשה הרי את מקודשת לי לאחר שאתגייר, לאחר שתתגיירי, לאחר שאשתחרר, לאחר שתשתחררי, לאחר שימות בעליך, אמר לאחות אשתו לאחר שתמות אחותיך, לאחר שיחלוץ יבמיך הרי היא מקודשת, ולת"ק ולרבי יוחנן הסנדלר אינה מקודשת, לרבי מקודשת אבל לאחר שתמות אחותיך אינה מקודשת מדרבנן משום איבת אחותה.

אשה שאמרה לבעלה מעשה ידי יהיו אסורים לפיך כהקדש אין בעלה צריך להפריש מה שהרי משועבדת לו, לרבי עקיבא צריך להפריש שמה תעדיף מעשה ידיה ממה שהיא חייבת לו ותהא אסורה עליו, ולמ"ד אין אדם מקנה ואוסר דבר שלא בא לעולם היינו רק אם אמרה יקדשו ידי למי שבראם דהידים הם בעולם.

נתן לה פרוטה ואמר לה הרי את מקודשת לי על מנת שאדבר עליך לשלטון, אעשה עמך כפועל אם עשה כן הרי היא מקודשת, ואם אמר הרי את מקודשת בשכר שאעשה לך כן למ"ד דחייב חיוב השכירות בכל פעולת השכירות מתחלה ועד סוף אינה מקודשת דלא נגמרו הקידושים עד שגמר לעשותו והחיוב שכירות הוי מלוה עד אז והמקדש במלוה אינה מקודשת, ולמ"ד דאין חיוב שכירות אלא בסוף הרי היא מקודשת.

הרי את מקודשת על מנת שישתוק אבי כשישמע שקדשתך, אם שתק כשישמע מקודשת ואם מיחה אינה מקודשת, ואם מת האב קודם ששמע מקודשת, מת הבן אחר ששמע האב ושתק כבר חלו הקידושים ולא מהני אם ימחה אז.

דף ס"ג ע"ב

הרי את מקודשת על מנת שלא ימחה אבי, יש ביד האב למחות לעולם ואינה מקודשת לעולם, ואם מת הבן מלמדין האב לומר שאינו רוצה.

הרי את מקודשת על מנת שלא ימחה אבי מכאן ועד ל' יום, עברו ל' יום ולא מיחה הרי זו מקודשת, מיחה תוך ל' אינה מקודשת, מת האב תוך ל' מקודשת, מת הבן בתוך ל' מלמדין את האב למחות.

קדשתי את בתי ואיני יודע למי ובא אחד ואמר אני קדשתיך נאמן, לרב נאמן ליתן גט ומותרת לעלמא דאין אדם חוטא להתיר אשת איש חנם כשהוא אינו נהנה מן האיסור אבל אינו נאמן לכנוס שמה יצרו תוקפו, לרב אסי אף נאמן לכנוס דלא חציף לומר לפני האב אני הוא שמה יכחישו האב וכן תניא בברייתא.

קדשתי את בתי ואינו יודע למי זה אומר אני קדשתיך וזה אומר אני קדשתיך שניהם גותנים גט, ואם רצו אחד גותן גט והשני כונסה, וגם לרב דבאחד אינו נאמן לכנוס אבל כשיש שנים יכול א' לכנוס כיון שיש עוד אחד האומר אני קדשתיך

מפחד שמה יכיר האב שחבירו קידשה ולא הוא.

אמר קדשתי את בתי, ואח"כ זינתה, לרב אסי מחזיקין אותה לאשת איש על ידי נאמנות האב וסוקלין, לרב חסדא אין סוקלין דהתורה נתן נאמנות לאב רק לענין איסור ולא לחיוב מיתה, וכן תניא בברייתא.

אשה שאמרה נתקדשתי - נאמנת, דשוויה לנפשה חתיכה דאיסורה, ולכו"ע נאמנת לחיוב מיתה, אמרה נתקדשתי ואינו יודע למי ובא א' ואמר אני הוא לכו"ע אינו נאמן דהיא מחפה עליה.

בני זה בן ט' שנים ויום אחד בתי זו בת ג' שנים ויום אחד נאמן לחייב הבא עליהן קרבן ולא למכות ולעונשין, בני זה בן י"ג שנה ויום א', בתי זו בת י"ב שנה ויום א' נאמן שחל נדריהם חור מהם הקדש וערכים ולא למכות ועונשין.

שבת קודש פרשת אמור - ו' אייר תשע"ו

דף ס"ד ע"א

האב שאמר קדשתי את בתי קטנה או נערה וקבלתי את גיטה נאמן שהיא גרושה לפוסלה לכהן כל זמן שלא נתבגרה, ונאמן רק לאסרה באיסור הבא מחמת קידושין ונשואין שנאמר 'את בתי נתתי לאיש הזה' דבמה שאמר לאיש אסרה על כל העולם דאין אנו יודעים למי וכשאמר הזה התירה לו, אבל אינו נאמן לומר נשבת ופדתיה.

חלל שנשא בת ישראל לרבי דוסתאי בן יהודה בתו ואלמנתו כשרות לכהונה.

לשיטת ר"ע כל איש בישראל שאין ביאתו מותרת באשה שיבא עליה אין קידושין תופסין בה והולד שנוולד מאותה ביאה ממזר, לרב סמאי בדעת ר"ע אלמנה לכהן גדול אין עושה ממזרים דכתיב 'אלמנה וכו' לא יקח' ואח"כ כתוב 'ולא יחלל זרעו' דמשמע דעושה בניו חללין ולא ממזרים, לרבי ישבב בדעת ר"ע גם אלמנה לכהן גדול עושה ממזרים, ומספקא לן אם רבי ישבב סובר כן בדעת ר"ע גם בחייבי עשה דמצרי ואדומי, (וע"ע בשיטתו לקמן דף ס"ח).

אשת איש שהיא בחזקת שאינה זקוקה ליבום, ובשעת מיתת הבעל אמר יש לי בנים ואינה זקוקה ליבם נאמן, יש לי אחים וזקוקה ליבם אינו נאמן, ואם אמר בשעת קידושין יש לי בנים או אין לי אחים ובשעת מיתה חזר ואמר אין לי בנים או יש אחים לרבי אינו נאמן לרבי נתן נאמן, לרבא בדעת רבי נתן כיון דחוזר בשעת מיתה מדיבורו שאמר בשעת קידושין לפוטרה מן היבום נאמן דאינו רוצה שיהא עון תלוי בו, לאבבי אם הוחזק לפני הקידושין דיש לו אחים ולא בנים ובשעת קידושין אמר דאין לו אחים או דיש לו בנים לרבי נאמן לפוטרה מן היבום דמה לו לשקר דבלאו הכי יכול לפוטרה מן היבום דבידו לגרשה², ונאמנות דמה לו לשקר כעדים דמי וכח נאמנות זו עוקר החזקת חיוב יבום, לרבי נתן אינו נאמן דאין בכח נאמנות דמה לי לשקר לעקור החזקת חיוב יבום.

דף ס"ד ע"ב

אב שקידש את בתו ואמר בתי מקודשת לך ולא פירש איזו מהן קידש אין בתו הבוגרת בכלל הספק, ואפילו עשאו שליח

סיכומי התוספות

1. לר"י צ"ל מעכשיו וכן כל קנין הנעשה בשטר על דבר שלא בא לעולם דשמה לא יהיה השטר בעולם בשעת חלות הקנין, אבל אם קנה בכסף אצ"ל מעכשיו, ולרבי יוחנן אפילו מעכשיו לא מהני בקנה בשטר ואינו בעולם לאחר זמן או בסודר ואין הסודר ביד הקונה בסוף אלא אם אמר גם על מנת.

2. לרש"י מיירי שהביא ב' שערות לר"י אם הוא גדול בקומה סמכי על ב' שערות, א"נ מיירי שהאב מעיד כי הוא כבר גדול מלפני שנה ושנתיים

3. לתוס' היינו שבידו לכתוב גט בשעת הקידושין לגרשה מתי שירצה.

לקבל קידושיה ואמרה שיחזיק הכסף קידושין לעצמו, כיון דמצוה עליו להשיא בתו הקטנה אינו מניח מצוה המוטל עליו ועושה מצוה שאין מוטל עליו.

קדשתי את בתי ויש לו כמה בנות קטנות, לרבא כיון שכולן אסורות על המקדש דהוי קידושין שאין מסורין לביאה אינה מקודשת.

מי שיש לו שתי כתי בנות משתי נשים ואמר קדשתי את בתי הגדולה, לר"מ כולם אסורות חוץ מהקטנה שבקטנות דכולן קרויות גדולה אצל קטנה ממנה, דסובר ר"מ דאדם אוסר על עצמו בלשון שמחמת ספק יהא כולן אסורות עליו, ולרבי יוסי כולן מותרות חוץ מהגדולה שבגדולות דאין אדם מכניס עצמו לספק, וכן פליגי באמר קדשתי את בתי הקטנה דלר"מ כולן אסורות חוץ מהגדולה שבגדולות, ולרבי יוסי כולן מותרות חוץ מהקטנה שבקטנות.

הגדר עד הפסח אסור עד שיגיע הפסח, אמר עד שיהא פסח אסור עד שיצא פסח דהיינו בעוד שיהא פסח, אמר עד פני פסח לר"מ אסור עד שיצא דכל יום הוי פני לחבירו ולא ידעינן לאיזה יום ולכן כולן אסורות דסובר שמכניס עצמו לכלל לשון האוסר מספק, לרבי יוסי אסור עד שיגיע דאין אדם מכניס עצמו ללשון האוסרו מספק.

יום ראשון פרשת בהר - ז' אייר תשע"ו

דף ס"ה ע"א

מי שיש לו כת אחת של בנות מאשה אחת ואמר קדשתי את בתי הגדולה היינו הגדולה ממש, את בתי הקטנה היינו קטנה ממש, והאמצעיות מותרות, ולא פליגי ר"מ ור"י אם כולן אסורות אלא כשיש לו ב' כתי בנות.

מי שיש לו ב' כתי בנות ואמר קדשתי את בתי הגדולה לר"מ כל הבנות שבכת הגדולה אסורות דכולן נקראות גדולות כלפי הבנות שבכת השניה, אבל הבנות שבכת השניה רק הגדולה קרויה גדולה והעמצאית אינה בכלל גדולה ומותרת.

האומר לאשה קדשתיך לפני שני עדים והלכו למדינת הים והיא אומרת לא קדשתי, הוא אסור בקרובותיה דשוינהו עליו חתיכה דאיסורא, והיא מותרת בקרוביו, וכן אשה שאמרה לאיש קדשתי והוא אומר לא קדשתי היא אסורה בקרוביו והוא מותר בקרוביה, ולא אמרינן דהאשה לא שיקרה שהרי בדיבורה אסרה נפשה על כל העולם ונאמנת לאסור גם אותו בקרוביה, קדשתיך והיא אומרת לא קדשתי אלא בתי הוא אסור בקרובותיה והיא מותרת בקרוביו והוא מותרת בקרובת הבת והבת מותרת בקרוביו, ולא אמרינן דמדרבנן יש להאם נאמנות לומר בתה מקודשת, קדשתי את בתך והיא אומרת לא קדשתי אלא אותי הוא אסור בקרובות הבת והבת מותרת בקרוביו והוא מותר בקרובת האם והאם אסור בקרוביו.

אמרה לו קדשתי והוא אומר לא קדשתיך מבקשין ממנו ליתן לה גט להתירה לינשא, ואין כופין אותו מפני שנאסר בקרובותיה, ואם נתן גט מעצמו כופין אותו ליתן כתובה.

דף ס"ה ע"ב

המקדש בעד אחד אין חוששין לקידושין, ונחלקו האמוראים אם שניהם מודים אם אמרינן כיון דמצינו דעד אחד חשוב בדיני ממונות לחייב שבועה מהני גם בערוה להתקיים קידושין בפניו כשהם מודים, או דילפינן בגזירה שוה 'דבר' שכתוב בעריות מ'דבר' דכתיב בממון דבעינן שני עדים, ואף על פי כן אם הודה לא ילפינן מממון דמהני הודאת בעל דין דבממון אינו חייב לאחרים בהודאתו אבל בעריות אוסרים הקרובות בהודאתם.

המגרש את אשתו ולנה עמו בפונדקי לפני עדי יחוד, אם נתגרשה מן הנשואין לב"ש אינה צריכה הימנו גט דלא אמרינן הן הן עדי יחוד הן הן עדי ביאה, לב"ה צריכה הימנו גט דהן הן עדי יחוד הן הן עדי ביאה ודווקא מן הנשואין דלבו גס בה, אבל נתגרשה מן האירוסין לכו"ע אינה צריכה גט.

שניים שבאו ממדינת הים ואשה וחבילה עימהם, וכל אחד מהם אומר זו אשתי וזה עבדי וזו חבילתי, הרי היא מותרת לעלמא גם למ"ד דחוששין לקידושי עד אחד כיון דהוי עד אחד בהכחשה, והחבילה מונחת עד שיבא אליהו אלא אם נתנו שניהם גט מעצמן ולשיטת ר"מ דכתובה נגבית ממטלטלין.

עד אחד אומר אכלת חלב בשוגג ואתה חייב קרבן, או נטמאו טהרותיך, או שורך נרבע ואסור בהקרבה, אם הוא מכחיש העד אין העד נאמן, ואם שתק העד נאמן, ואכלת חלב חייב קרבן ואע"פ דבחיוב קרבן נאמר 'או הודע אליו חטאתו' ולא שיודיעוהו אחרים היינו דווקא אם מכחישו.

יום שני פרשת בהר - ה' אייר תשע"ו

דף ס"ו ע"א

עד אחד שאמר לו אשתך זינתה ושתק, לאביי אם יודע שהעד אינו גזלן נאמן^א, לרבא אין העד נאמן דאין דבר שבערוה פחות משנים אלא אם העד נאמן עליו בשני עדים^ב.

ינאי המלך כיבש ששים כרכים במדינת כוחלית, שמח והעלה מלוחים על שולחנות של זהב זכר לעוני של אבותינו כשהיו עסוקין בבנין בית שני ולהודות להקב"ה שהצלחנו והעשירנו, אמר לו לץ לב רע ובליעל שהפרושים שונאיך ואין שמחים בהצלחתך ויעץ לו להלביש הציץ דגדי כהונה ניתנה ליהנות מהן שלא בשעת עבודה^א, מיחו בו שהיו אומרים אמו נשבית ונפסלה לכהונה והוא חלל, ויבוקש הדבר ולא נמצא להוכיח כדבריהם ויעץ לו להרגם ותורה לא תשתכח דתורה מונחת בקרן זזית כל הרוצה ללמוד יבוא וילמוד וזה מינות שהרי תורה שבעל פה נמסר רק על ידי החכמים, והיה העולם משתומם עד שבא שמעון בן שטח והחזיר התורה ליושנה.

הטעם דלא מצאו לפסול ינאי המלך, לאביי דרק עד אחד העיד שנשבית והיו ב' שהכחישוהו, לרבא היו שנים שנשבית וב' עדים הזימו הראשונים, או שהעידו שהכניסו שפחה תחתיה, אבל אילו היו שנים מכחישים הראשונים אע"פ שאמו הייתה מותרת משום חזקת כשרות אבל בנה פסול דאין לו חזקות כשרות^א.

סיכומי התוספות

י. תוס' הוכיח מכאן דארוסה יש לה כתובה אפילו לא כתב לה.

יא. אע"פ דהמקדש בע"א אינה מקודשת דשמא לא נתכוון לשם קידושין אלא לשם מתנה אבל הכא הביאה אוסרת.

יב. שתק לדברי העד באיסורים דאסור אינו משום הודאה אלא דמאמינים דברי העד משא"כ בדבר שבערוה.

יג. לתוס' רק הציץ.

יד. לתוס' ת"ת אוקמי אחזקה רק בתרומה דרבנן ולא ביוחסין דאורייתא.

אין קידושין תופסין בחייבי כריתות דכתיב 'כי כל אשר יעשה מכל התועבות האלה ונכרתו', הוקשו כל העריות זו לזו, ומה אחות אשה לא תפסי בה קידושין דכתיב בה 'לא תקח' שלא יהא בה ליקוחין אף כל העריות.

יום רביעי פרשת בהר - י' אייר תשע"ז

דף ס"ח ע"א

נדה אע"ג דהיא חייבי כריתות תפסי בה קידושין דכתיב 'ותהי נדתה עליו' אפילו בשעת נדתה תהא בה הויה ולכן אין הולד ממזר, וכן סוטה לר"ע אע"ג שהיא בלאו אין הולד ממזר.^{טו}

כל העריות הוקשו זו לזו ולכן אין קידושין תופסין בהן דהוקשו לאחות אשה ולא מקשינן לנדה, או משום דמקשינן לחומרא, או משום דילפינן בק"ו מיבמה לשוק שהיא חייבי לאוין ולא תפסי בה קידושין דכתיב 'לא תהיה אשת המת החוצה'.

קידושין תופסין בחייבי לאוין, ולא ילפינן מבנין אב מיבמה דגם היא בלאו ולא תפסי בה קידושין דכתיב בפרשת ירושה 'כי תהיין לאיש שתי נשים האחת אהובה והאחת שנואה' דהיינו שנואה לפני המקום בנשואיה באיסור דחייבי לאוין וכתב כי תהיין דיש בהן הויה, ולר"ע דאין קידושין תופסין בחייבי לאוין הפסוק מיירי בחייבי עשה, והגמרא מסתפק לפי רבי סימאי בדעת ר"ע אם גם בחייבי עשה אין קידושין תופסין והפסוק מיירי בבעולה לכהן גדול דכיון דהוא עשה שאינו בכל תפסי בה קידושין.

שפחה כנענית לא תפסי בה קידושין דכתיב באליעזר עבד אברהם 'שבו לכם פה עם החמור' עם הדומה לחמור.

דף ס"ח ע"ב

נכרית אין קידושין תופסין בה דכתיב ביפת תואר 'ואחרי כן תבוא אליה ובעלתה והיתה לך לאשה' אבל לפני כן אין בה הויה.

ולד דשפחה כנענית ונכרית כמותה דכתיב 'כי תהיין לאיש וילדו לו' כל דקרינן בה תהיין דהיינו הויות קידושין קרינן ביה וילדו לו שמתייחס אחר אביו.

'ולא תתחתן בם בתך לא תתן לבנו ובתו לא תקח לבנך כי יסיר את בנך מאחרי' מדכתיב 'כי יסיר' - עכו"ם זכר, ולא כתב 'כי תסיר' - עכו"ם נקבה, שמעינן דדווקא בן בתך הנולד מן העכו"ם קרוי בנך אבל בן בנך הנולד מן הנכרית לא נקרא בנך דהוא עכו"ם, ולר"ש דדרש טעמא דקרא לאו דווקא בז' אומות אלא הוא הדין בכל האומות שהרי התורה אמרה הטעם דלא תתחתן בם משום דהם מסירין בנך.

עובד כוכבים ועבד הבא על בת ישראל הוי ישראל פסול כיון שנוולד ממי שאין לו עליו קידושין ואין מוכח דהוי ממזר.

האומר לשפחתו המעוברת הרי את בת חורין וולדך עבד, לרבי יוסי הגלילי הולד כמותה דכתיב 'האשה וילדיה תהיה לאדוניה' בזמן שהאשה לאדוניה הולד לאדוניה, לחכמים דבריו קיימים, והולד עבד.

מקוה שהייתה בחזקת שלימה ומדדו ונמצאת חסירה, בתחלה היה סובר רבי טרפון דכל הטהרות שנעשו על גבה טהור דמעמידן המקוה בחזקת שלימה ואמרינן דהשתא הוא דחסר ודומה לכהן המקריב על גבי המזבח ונמצא דהוא בן גרושה שעבודתו שעבד כבר כשירה, והוכיח לו ר"ע דמעמידן הטומאה שטבלו בו על חזקת טמא דדומה לכהן שנמצא בעל מום שעבודתו שעבד כבר פסול, דדומה יותר לכהן שנמצא בעל מום דבעל מום ומקוה פסולים בעד אחד או שניהם פסולים בגוף, משא"כ בן גרושה פסולו רק בשני עדים, או דפסולו מחמת אמו והודה לו ר"ט.^{טז}

עד אחד המעיד על כהן שהוא בעל מום, לאביי אפילו אם הכהן מכחישו אומרים לו אם אינך בעל מום הפשט בגדיך ונראה.^{טז}

כל מקום שהקידושין תופסין בה ואין עבירה בנשואין הולד הולך אחר הזכר כגון כהנת לוייה וישראלית שנשא לכהן לוי וישראל.

כל מקום שיש קידושין ויש עבירה הולד הולך אחר הפגום כגון אלמנה לכהן גדול גרושה וחלוצה לכהן הדיוט ממזרת ונתינה לישראל בת ישראל לממזר ולנתין.^{יז}

כל מי שאין לה עליו קידושין אבל יש לה על אחרים קידושין הולד ממזר זה הבא על אחת העריות שבתורה.

כל מי שאין לה לא עליו קידושין ולא על אחרים הולד כמותה זה ולד שפחה ונכרית.

יום שלישי פרשת בהר - ט' אייר תשע"ז

דף ס"ט

הא דתנן כל מקום שיש קידושין ואין עבירה הולד הולך אחר הזכר ואיזה זו כהנת לוייה וישראלית שנשא לכהן לוי וישראל, כל מקום היינו כלל לרבות, ואיזה זו היא מיעוט, לפי רבי יוסי לרבות גר שנושא ממזרת והולד ממזר, ולרבות ישראל שנשא חללה דהולד הולך אחר הזכר, ולפי רבה בר בר חנה א"ר יוחנן לרבות מצרי שני שנשא מצרית ראשונה דבנה שלישי כהזכר, ואיזה זו דסיפא למעוטי לרב דימי מצרי שני שנשא מצרית ראשונה דבנה שני ואין הולכין אחר הזכר, ולמעוטי גר עמוני שנשא מצרית ונולדו להם בת דאין הולכין אחר הזכר להתירה לקהל משום עמוני ולא עמונית אלא דינה כמצרית ואינה מותרת עד דור שלישי.

חלל שנשא בת ישראל יש קידושין ואין עבירה, ולפי רבי דוסתאי ב"ר יהודה בתה כשרה לכהונה ואין הולכין אחר הזכר.

באומות הולכין אחר הזכר כל זמן שלא נתגיריו, ולכן אחד מן האומות שבא על הכנענית והוליד בן מותר להחיותם ולקנותו לעבד, אבל לא כנעני שבא על אחת מן האומות והוליד בן.

לפי רבי יהודה הא דתנן כל מקום שיש קידושין ויש עבירה הולד הולך אחר הפגום כל מקום לרבות גר דלא ישא ממזרת דיש קידושין ויש עבירה והולד ממזר.

סיכומי התוספות

טו. פליגי גם בכהן שטבל ועבד עבודה ובאו ב' עדים שהמקוה היה חסר בשעה שטבל אם דינו כנמצא בן גרושה או כנמצא חלל.

טז. דכל דבר שיכול להתברר ע"א נאמן אפילו א' מכחישו.

יז. ולר"ע הולד ממזר מחייבי לאוין ואין ההלכה כמותו.

יח. לתוס' במחזיר סוטותו.

דף ס"ט ע"א

ממזר לרבי טרפון יכול לטהר זרעו שלא יהיו ממזרים, דמותר לישא שפחה דממזר אינו מצווה על לאו דלא יהיה קדש, והולד יהיה עבד ולא יהא מיוחס אחריו בממזרות דולד במעי שפחה כנענית כולד במעי בהמה דמי וכשמשחררו יהיה בן חורין כשר, לרבי אליעזר הולד הוא עבד ממזר דכתיב בממזר 'לא יבא לו בקהל ה' דמושך אחר פסולו כל דורותיו.

גם לרבי טרפון אין ממזרת יכולה להיטהר בזה שתישא לעבד, דהבן לא יהא מיוחס אחר אביו העבד דעבד אין לו יחוס כבהמה שאין הולד כרוך אחרי האב.

פרק עשרה יוחסין

עשרה יוחסין עלו מבבל, כהנים לויים וישראלים, חללים גרים עבדים משוחררים, ממזרים נתינים שגזרו עליהם דוד, שתוקי שמכירין אמו ולא אביו, אסופי שנאסף מן השוק ואין מכירין לא אביו ולא אמו, לאבא שאול היה קורא שתוקי בדוקי דבודקין אמו למי נבעלה.

כהנים לויים ישראלים מותרים לבא זה בזה, לויים ישראלים חללים גרים ועבדים משוחררים מותרים זה בזה, אבל חללים אסורים לכהנים באיסור לאו, וגירות ושפחה משוחררת אסורין לכהן דבחזקת זונה הן, גרים עבדים משוחררים ממזרים ונתינים מותרים זה בזה, דבממזר כתיב 'לא יבא בקהל ה' וקהל גרים אינם נקראים קהל, ומותרים בשתוקי ואסופי דמותרים בספק ממזר דאסורים בקהל ודאי ולא בקהל ספק.

ארץ ישראל גבוה מכל הארצות ובית המקדש גבוה מכל ארץ ישראל.

דף ס"ט ע"ב

רבי אלעזר אמר דלא עלה עזרה מבבל עד שעשאה כסולת נקיה דהפריש הפסולים שילכו עמו לפי שראה שחכמי הדור עולין עמו ואין עוד בבבל שיתעסקו לבדוק יחוסין, לרבי העולם בעל כרחון, לאביי עלו מאליהן, או דחולק על רבי אלעזר או דסובר שהפרישן והכירו אנשי המקום בפסולים והן עלו מאליהן שלא יכירו בפסולים.

עזרא היה זהיר לברר ולהעלות עמו הפסולים ולא הכשרים, ולכן לא מצא לויים כשרים כשעלה.

מן הכהנים שעלו שלא מצאו כתב יחוסם אמר להם נחמיה שלא יאכלו מקדשי המקדש אלא דהם בחזקתם לאכול בתרומה כמו שאכלו בגולה דגדולה חזקה, או דמכח חזקתם לאכול בתרומת חוץ לארץ שהיא דרבנן אכלו תרומת הארץ אע"פ שהיא תרומה דאורייתא ואין חשש שיעלו מתרומה ליוחסין כיון דאיתרע חזקתן דלא אכלו קדשים או דלא אכלו תרומת דגן ותירוש שהיא דאורייתא אלא תרומת פירות וירקות שהיא דרבנן אע"פ שיש לגזור עליהם שלא יבואו לאכול בתרומה דאורייתא.

דף ע'

'כרוב אדון ואמר' אמר אדון אני אמרתי יהיו ישראל לפני

חשובים וקדושים ככרובי קודש והם שמו עצמם כנמר שאינה מקפדת בזוג חבירתה או דאע"פ ששמו עצמם כנמר הן חשובים לפני ככרוב.

כל הנושא אשה שאינה הוגנת לו כאילו חרש לכל העולם כולו וזרעו מלח דלא יכלו להגיד יחוסם, כשהקב"ה משרה שכינתו הקב"ה מעיד על כל השבטים ולא עליו, והקב"ה משרה שכינתו רק על משפחות מיוחסות בישראל ואם נשא לשם ממון הויין לו בנים שאינם מהוגנים ויאכל כל הנכסי צאן ברזל שהכניסה לו וגם ממון שלה דנכסי מלוג תוך חודש, ואליהו כופתו והקב"ה רוצעו ואליהו כותב אוי לו לפוסל את זרעו ולפוגם את משפחתו והקב"ה חותם.

הפוסל ומגדף תמיד משפחות הוא עצמו פסול ואינו מדבר בשבח הבריות לעולם, והפוסל במומו פוסל.

רב יהודה שמתיה לההוא דציער שלווחו, והכריז עליו שהוא עבד מפני שהיה רגיל לקרות כן לאחרים וכל הפוסל במומו פוסל, רב נחמן הזמינו לדין רב הונא אמר שילך ולא מן הדין שהרי ר"י גדול מרב נחמן אלא משום דהוא חתן הנשיא, ר"י היה מקנטרו שלא היה להנשא עליו להזמינו לפניו ולכן כשמצא שרב נחמן עשה מעקה א"ל ר"י כיון שנתמנה פרנס על הציבור אסור בעשית מלאכה בפני שלשה דגנאי ושפלות לדור שאין לו מי שיעשה מלאכה בשבילו, ור"נ אמר דעושה רק קצת גדר, ר"נ דיבר בעמקי שפה ולא בלשון חכמים ולשון בני אדם ור"י הוכיחו דהמשנה דיבורו כך הוא משום דשליש רוחו גסה, ר"נ קרא לבתו קטנה להשקותו ואמר ר"י אין משתמשין באשה כלל בין גדולה בין קטנה, ר"נ ביקשו לדרוש בשלום אשתו וענה ר"י קול באשה ערוה, ביקש שישלח לה ע"י שליח ואמר ר"י דאין שואלין בשלום אשה אפילו ע"י בעלה, אשת ר"נ ביקשו שישלח ר"י שלא יעשהו כשאר עם הארץ, ר"נ א"ל למה שם הבעל דין בשמתא ולא הלקוהו ואמר ר"ע דעשה לו יותר ממלקות, ר"נ א"ל דכל הפוסל במומו פוסל היינו דיש לחוש לפוסלו ולא להכריז עליו, ואמר הבעל דין שהוא מבית חשמונאי, ואמר ר"י בשם שמואל דכל האומר שהוא מבית חשמונאי הרי הוא עבד דהורדוס הרג כל זרעו, אמר ר"נ דאין מורין הלכה בשם רבו אלא אם אמרה כן לפני כן, רב מתנה הגיע אז לנהרדעא אחר י"ג שנים שלא היה שם והעיד גם כן כשם שמואל דלא נשתייר מהם אלא ילדה אחת שעלתה לראש הגג והכריזה כך ומתה, הכריז על הבעל דין שהוא עבד ואותו היום נקרעו כמה כתובות של נשים של אותו משפחה, כשיצא ר"י רצו לסלקו באבנים ואמר שיגלה פסול המשפחות דנהרדעא והשליכו האבנים בנהר ונסתם הנהר.

כהן שיש לו עזות מצח, לרב יהודה אמר שמואל הוא מהעבדים שנטמעו בכהונה, לרבי אלעזר אל תהרהר אחריו דכהנים בני מריבה.

מעלה יתירה לישראל מגרים דכתיב 'והייתי להם לאלוקים והמה יהיו לי לעם' דהקב"ה להם אלוקים אע"פ שאינם לו לעם ומתוך שמקרבן הם יהיו לו לעם, אבל בגרים כתב 'והייתם לי לעם ואנוכי אהיה לכם לאלוקים' דאין מקרבין אותן מן השמים אלא אם כן הן מקרבין עצמם תחילה להיות טובים.

קשים גרים לישראל כספחת שאינם זהירים במצות והרגילים אצלם נמשכים אצלם ולומדים ממעשיהם^{טז}.

סיכומי התוספות

יט. כ' עוד בשם רש"י דלפיכך מביאים פורענות, י"מ משום ערבות, לתוס' אין ערבות על עכו"ם י"מ שנצטוינו שלא לצערם ואי אפשר, י"מ על ידיהם אנו בגלות כדי שיתרבו גרים, לר' אברהם גר שהם בקיאים ומדקדקין במצות והקב"ה מזכיר עונות בני, לר"י שנטמעו בישראל ואין השכינה שורה אלא על משפחות מיוחסות.